

॥ ४६ ॥ प्रतीपप्रसंगप्रतिकूलं अहितं परिणामविरुद्धं ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ मन्युर्देव्यं ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ इति उद्योगप० नैलकंठीये भारतभा० अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ॥ ७ ॥
 अहंतस्य भविष्यामि संग्रामे सारथिर्ध्रुवं ॥ वासुदेवेन हि समं नित्यं मांसं हि मन्यते ॥ ४६ ॥ तस्याहंकुरुशार्दूलप्रतीपमहितं वचः ॥ ध्रुवं संकथयिष्यामि योऽदुकाम
 स्य संयुगे ॥ ४७ ॥ यथा सह तदर्पश्च हतते जाश्च पांडव ॥ भविष्यति सुखं हंतुं सत्यमेतद्वीमते ॥ ४८ ॥ एवमेतत्करिष्यामि यथा तात त्वमात्थमां ॥ यच्चान्यदपि
 शक्यामि तत्करिष्यामि ते प्रियं ॥ ४९ ॥ यच्च दुःखं त्वया प्राप्तं द्यूते वैरुणया सह ॥ परुषाणि च वाक्यानि सूतपुत्रकृतानि वै ॥ ५० ॥ जटासुरात्परिक्लेशः कीचकाच्च
 महाद्युते ॥ द्रौपद्याऽधिगतं सर्वदमयंत्या यथाऽशुभं ॥ ५१ ॥ सर्वदुःखमिदं वीरसुखोदकं भविष्यति ॥ नात्र मन्युस्त्वया कार्यो विधिर्हि बलवत्तरः ॥ ५२ ॥ दुःखानि
 हि महात्मानः प्राप्नुवंति युधिष्ठिर ॥ देवैरपि हि दुःखानि प्राप्तानि जगतीपते ॥ ५३ ॥ इंद्रेण श्रूयते राजन् सभार्येण महात्मना ॥ अनुभूतं महदुःखं देवराजेन भारत ॥
 ॥ ५४ ॥ इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि सेनोद्योगपर्वणि शल्यवाक्ये अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ युधिष्ठिर उवाच कथमिंद्रेण राजेंद्र स
 भार्येण महात्मना ॥ दुःखं प्राप्तं परं घोरमेतदिच्छामिवेदितुं ॥ १ ॥ शल्य उवाच शृणुराजन् पुरा वृत्तमिति हासं पुरातनं ॥ सभार्येण यथा प्राप्तं दुःखमिंद्रेण भारत
 ॥ २ ॥ त्वष्टा प्रजापतिर्ह्यासीद्देवश्रेष्ठो महातपाः ॥ स पुत्रं वै त्रिशिरसमिंद्रो हात्किला सृजत् ॥ ३ ॥ ऐंद्रसप्रार्थयत्स्थानं विश्वरूपो महाद्युतिः ॥ तैस्त्रिभिर्वदनैर्घोरैः
 सूर्ये दुज्ज्वलनोपमैः ॥ ४ ॥ वेदानेकेन सोऽधीते सुरामेकेन चापिवत् ॥ एकेन च दिशः सर्वाः पिवन्निव निरीक्षते ॥ ५ ॥ स तपस्वी मृदुर्दातो धर्मतपसि चोद्यतः ॥ तप
 स्तस्य महत्तीव्रं सुदुश्चरमरिंदम ॥ ६ ॥ तस्य दृष्ट्वा तपो वीर्यं सत्यं चामिततेजसः ॥ विषादमगमच्छुक्रइंद्रोऽयं मा भवेदिति ॥ ७ ॥ कथं स ज्ञेयं भोगेषु न च तप्येन्महत्त
 पः ॥ विवर्धमानस्त्रिशिरः सर्वहिभुवनं ग्रसेत् ॥ ८ ॥ इति संचित्य बहुधा बुद्धिमान् भरतर्षभ ॥ आज्ञापयत्सोऽप्सरसस्त्वष्टृपुत्रप्रलोभने ॥ ९ ॥ यथा स स ज्ञेयं त्रिशि
 राः कामभोगेषु वै भृशं ॥ क्षिप्रं कुरुत गच्छन् प्रलोभयत माचिरं ॥ १० ॥ शृंगारवेषाः सुश्रोण्यो हारैर्युक्तानो हरैः ॥ हावभावसमायुक्ताः सर्वाः सौंदर्यशोभिताः
 ॥ ११ ॥ प्रलोभयत भद्रं वः शमयध्वं भयं मम ॥ अस्वस्थं ह्यात्मनात्मानं लक्ष्यामि वरांगनाः ॥ १२ ॥ भयंतन्मे महाघोरं क्षिप्रं नाशयता बलाः ॥ अप्सरस ऊचुः
 तथा यत्नं करिष्यामः शक्रतस्य प्रलोभने ॥ यथानावाप्स्यसि भयंतस्माद्वलनिषूदन ॥ १३ ॥

भावाः चित्तविकाराहर्षादयस्तैर्युक्ताः ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥

॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ हावाः शृंगारचेष्टाः